

2. Olvasd el Kazinczy Ferenc *Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél című tanulmányának* alábbi részletét! Válaszolj a szöveghez tartozó kérdésekre is!

– Jól és szépen az író, aki tüzes ortológus és tüzes neológus egyszersmind, s így egyességben és ellenkezésben van önmagával. Hamisan lépni a táncban csak annak szabad, aki táncolni igen jól tud, és akit a grácia látatlanul lebeg körül. S mi szabad az íróknak ezen iskola értelme szerint?

A fentebb nemből mindaz, amit a minden nyelvek ideálja megkíván, a magyar nyelv természete (örök szokása és törvénye) világosan nem tilt, a régi és újabb klasszikusok által nevelt ízlés még javasol is, s a szükség múlhatatlanul parancsol. Azon nemekben, ahol az író mindenhez szól, az szabad, amit minden olvasó javulhat.

Minekutána mindeddig az ortológusok megtévedései felől szólunk, illő kimutatnunk a neológusok vétkeiket is. Ilyen, midőn a magyar nyelv tökéletes tudása nélkül írni merünk, s még a mestert játsszuk; ilyen, midőn felejtjük, mely nemből s az olvasóknak mely osztályához szólunk, s ott, ahol elég volna tisztán, egyszerűen, csínnal szólni, tarka, cikornyás, csigázott, undokul cifra beszédet tartunk.

a. *Mi utal arra, hogy Kazinczy szándéka a békülés és a kiegyenlítődség?*

b. *A nyelvújítás az irodalmi stílus megújítását is jelentette. Idézd a szövegből azt a részt, ami erre utal!*

c. *Hogyan nyilatkozik Kazinczy a neológusokat illetően? Foglald össze!*

3. Nézz utána a jottista-ypsilonista „háborúnak”! Foglald össze, hogy kik és milyen céllal vettek benne részt!

A következő link segíthet a feladat megoldásában: www.mek.oszk.hu

4. Nyelvtani ismétlő! Az irodalom és a nyelvtan egymást segítő tudományok. Ezért nyelvújításról mind irodalom-, mind nyelvtanórán hallhatsz. Az alábbi feladatban a nyelvújítók szóalkotási módszerét kívánjuk veled átismételni.

Írd a példák mellé a hozzájuk tartozó szóalkotási módot!

elavult szavak felújítása, szóképzés, szóösszetétel, idegen szavak lefordítása, szóelvonás, szóösszerántás, szórövidítés, tájnyelvi szavak köznyelvbe emelése

Szó	Szóalkotási mód
szemüveg	
tanítás	
kapa (eredetileg kapál)	
higany (híg+anyag)	
betyár	
cím (eredetileg címer)	
év	
anyag (latin material)	